

Bílý květ

Heřmánek lékařský

kvete od května do září a dorůstá výšky 15 až 50 cm.

Květ heřmánku připomíná známou sedmikrásku obecnou, ale rostlina je mnohem větší a rozvětvenější. U heřmánku lékařského jsou bílé květy trochu sklopené dolů. Poznat jej můžeš podle pronikavé vůně.

Na okraji obilného pole se setkáš jak s heřmánkem lékařským, tak s jeho příbuzným heřmánkovcem nevonným.

Vyzkoušej si sám!

Heřmánek lékařský a heřmánkovec nevonný od sebe naprosto bezpečně rozlišíš malým pokusem: Rozkroj květ podélně. Lůžko heřmánku pravého je duté, lůžko heřmánkovce nevonného plné. Udělej si čichovou zkoušku: Rozemni lůžka mezi dvěma prsty. Jenom heřmánek pravý vydává „zdravou“ vůni jako heřmánkový čaj.

*****

Žlutý květ

Pryskyřník

kvete od května do září a dorůstá výšky 30 až 100 cm.

Vzhledem k barvě jeho květu patří k desítkám lidových názvů žluťák, žluté kvítko a žloutenice. Zelenými listy zase připomíná ptačí nohy (odtud husí nožka, husí nůžka nebo též husí patka). Existuje mnoho druhů pryskyřníku a tento tvar listu má řada z nich.

Pryskyřník roste na loukách a pastvinách, na okrajích silnic a cest, a to často ve velkém množství. Krávy ho nežerou.

Ruce pryč!

Téměř všechny druhy pryskyřníku jsou jedovaté. Větší pryskyřník prudký a nižší pryskyřník plazivý nevyjímaje. Tyto dva druhy kvůli ostré chuti krávy samotné nežerou. V suchém seně však jedovatost ztrácejí, a tak je krávy i jiná pasoucí se zvířata na jídelníčku přece jen mají.

*****

Žlutý květ

Vratič obecný

kvete od července do září a dorůstá výšky 40 cm až 1,5 m.

Tak jako u sedmikrásky a heřmánku jsou i u vratiče drobné kvítky hustě namačkané v úboru. Jednotlivý úbor vypadá jako žlutý knoflík. Zelené listy připomínají kapradí. Z lidových názvů jsou zajímavé hambousek, návratníček, nesmrtelka, přejniček a zděšenec.

Nalézá se téměř všude u okraje cest, na rumišťích a nevyužívané půdě. V plném květu bývá až uprostřed léta.

Vyzkoušej si sám!

Jestli máš psa, můžeš pro něj udělat něco dobrého: Utrhni několik lodyh s květy a listy a nech je nějakou dobu ležet v psí boudě nebo košíku. Vratič vydává silný zápach, pro tuto rostlinu typický. Je to účinný prostředek proti havěti, která jinak tvého psa sužuje.

*****

Červený květ

Náprstník červený

kvete od června do srpna a dorůstá výšky 30 až 150 cm.

Ruce pryč!

Tato rostlina je prudce jedovatá! Obsahuje látky, které mohou způsobit, že lidské srdce přestane tlouct. Jenže badatelé a lékaři přišli na to, že tyto látky mohou lidem se srdeční slabostí naopak velmi dobře pomáhat. Léky však tyto látky obsahují pouze v docela nepatrném množství.

Za jméno náprstník červený vděčí tvaru svých květů. Vršek stonku je obsypaný mnoha purpurově červenými květy, vždy s otvorem směřujícím dolů. Uvnitř květu je vidět červenofialové skvrny s bílým lemem. Tak jako dopravní značky ukazují hmyzu cestu k nektaru. Lidové názvy náprstníku jsou například jedovatina, kapří huba, kozlů roh, prstýnek, skřítkovy rukavičky, zvony mrtvého, zvonečky.

Náprstník červený se vyskytuje hlavně ve středohoří. Roste na mýtinách listnatých a jehličnatých lesích.

*****

Červený květ

Devětsil lékařský

kvete od března do května a dorůstá výšky 20 cm až 1 m.

Vyzkoušej si sám!

Listy devětsilu jsou větší než listy skoro všech ostatních našich rostlin. Lidové názvy devětsilu jsou mimo jiné koňské kopyto, lopusice, lopusník, sluneční klobouk. Poslední proto, že jeho list opravdu slouží jako klobouk proti slunci.

Soukvětí sestává z četných načervenalých úborů. Nápadné jsou tím spíš, že se na jaře rozvíjejí dřív než lodyžní listy. Zato v létě nemůžeš listy vzhledem k jejich velikosti přehlédnout.

Devětsil lékařský roste zejména na březích potoků a řek. Setkat se s nimi však můžeš také na mokřích místech pahorkatin a vrchovin. V nížinách je tato rostlina vzácnější.

*****

Modrý nebo fialový květ

Chrupa modrák

kvete od června do září a dorůstá výšky 20 až 90 cm.

Víš, že...

Chrupa modrák je dnes vzácná. Proč? Protože se obilní osivo očisťuje od všech semen plevele. Kromě toho se obilná pole ošetřují chemikáliemi, které planým bylinám nedovolí vyrůst.

Chrupa modrák se pozná podle modrých vnějších okvětních lístků, které vypadají jako svatozář. Tolik totiž září. To proto, aby přilákaly hmyz bažící po nektaru. Jednotlivé květy sedí uprostřed hustého úboru.

Dřív bývalo obilné pole chrpou modrákem poseté. Avšak v dnešní době ji tam potkáš zřídka. Zato se s ní čím dál častěji setkáš v zahradách a parcích, kde se však musí rozsévat.

*****

Zelený nebo nevýrazný květ

Kontryhel

kvete od května do září a dorůstá výšky 10 až 40 cm.

Světle zelené květy kontryhelu jsou velmi nevýrazné. Snadno jej však poznáš podle okrouhlých, jakoby v deštníček složených listů s několika pilovitými laloky. V řadě lidových názvů se odráží podoba listů: deštníček, husí šlapka, hvězdoš, lví noha, ženský plášť.

Kontryhel roste na loukách, v lesích, u příkopů a na svazích. Zvláště hojně rozšířený je na vrchovinách.

Víš, že...

Listy kontryhelu skýtají ráno za vlhka nádherný pohled: Zuby na okrajích listů zdobí v rovnoměrném rozestupu malé vodní perly. Tyto kapky vylučuje kontryhel. Na vlhkém vzduchu se jen tak nevypaří.

*****

Rejstřík

Rychlé vyhledávání podle hesel

A

Anemónka 10
Áron plamatý 57

B

Bolševník obrovský 14
Bolševník velkolepý 14
Brukev řepka 37

Č

Čekanka obecná 48
Česnek medvědí 24

D

Devětsil lékařský 43

H

Heřmánek lékařský 20
Heřmánkovec nevonný 20
Heřmánkový čaj 20
Hluchavka bílá 19
Hořec 46
Hořec bezlodyžný 46

Ch

Chrupa modrák 49

J

Jahoda zahradní 12
Jahodník lesní (obecný) 12
Jaterník podléška 44
Jetel plazivý 15
Jitrocel větší 59

K

Kohoutek luční 38
Kontryhel 56
Konvalinka vonná 25
Kopretina bílá 23
Kopřiva 55
Křížokvěté 37
Kukaččí slina 38
Květ mrkve 13

L

Leknín bílý 11
Lesní jahoda 12
Lopuch 52
Lví zub 35

M

Mařinka vonná 17
Máta vodní 53
Mrkev jedlá 13
Mrkev lesní (obecná) 13

N

Náprstník červený 41
Netýkavka 31

O

Ocún jesenní 42
Oddenek 10
Okolík 13
Opletník plotní 18
Orsej jarní 27
Ostruha 31

P

Pampeliška 35
Petrklíč 32
Plicník lékařský 50
Plovoucí listy 11
Primula 32
Prvosenka vyšší 32
Pryskyřník 28
Pupalka 33

R

Rozrazil rezekvítek 51
Rulík zlomocný 58

Ř

Řebříček 21

S

Sasanka hajní 10

Sedmikráska obecná 22

Sluneční klobouk 43

Slunečnice 36

Smetanka lékařská 35

Sněženka podsněžník 26

Svízel vonný 17

Š

Šalvěj luční 54

Štavel kyselý 16

T

Třezalka tečkovaná 30

Třezalka tečkovaná 30

V

Violka lesní 45

Violka vonná 45

Violky 45

Vlaštovičník 29

Vlčí mák 39

Vratič obecný 34

Vrbovka úzkolistá 40

Z

Zvonek rozkladitý 47